

บทที่ ๔

การศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์

ในการศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทย ผู้เขียนได้ใช้วิธีการค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ รัฐบาลและเอกสารประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ มาตรฐานการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย ตลอดจนวิธีการประเมินค่าความเพียงพอของหนังสือในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้สำรวจรายชื่อหนังสือประกอบการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ๔ แห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง เฉพาะในรายวิชาที่ตรงกับหลักสูตรวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงของสภาพการฝึกหัดครูปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อทำบรรณานุกรมมาตรฐานเสนอแก่วิทยาลัยครูต่างๆ ที่เปิดสอนวิชานี้

สำหรับข้อมูลที่ไม่อาจค้นคว้าจากเอกสารสิ่งพิมพ์ได้ ผู้เขียนใช้วิธีรวบรวมข้อมูล โดยการออกแบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำกัด เฉพาะอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผู้เขียนได้จัดสร้างแบบสอบถามขึ้นด้วยการค้นคว้าจาก

๑. การอ่านหนังสือและวารสารทางการศึกษาและบรรณารักษศาสตร์ ตลอดจนเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวกับการวิจัยเรื่องนี้

๒. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากวิทยานิพนธ์ของไทยและของต่างประเทศที่วิจัยเกี่ยวกับการประเมินค่าความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดวิทยาลัย

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๔. ใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้จากการเรียนวิชาวิจัย และจากการทำงานห้องสมุดและสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูเทศบาล

เกี่ยวกับแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีลักษณะกระชับรัด ได้เนื้อความ สะดวกและประหยัดเวลาในการตอบที่สุด โดยแบ่งเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice) แบบเติมความให้สมบูรณ์ และแบบปลายเปิด (Open - ended question) หลังจากสร้างแบบสอบถามแล้วได้ทดลองให้อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูที่กำลังศึกษาต่อให้แผนกบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน ๓ คนตอบ เพื่อตรวจดูว่าข้อความในแบบสอบถามตอนใดบ้างที่ยังคลุมเครือไม่ชัดเจน เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่อง และหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่มีได้ตรงตามเป้าหมายจนแน่ใจว่า ไม่มีข้อความตอนใดทำให้ผู้ตอบเกิดความสงสัย และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้งหนึ่ง จึงจัดพิมพ์ข้อมูลในแบบสอบถาม แยกออกเป็น ๒ ชุด

ชุดที่ ๑. ถามอาจารย์หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นคำถามประเภทปรนัย (Objective) ให้ได้คำตอบเกี่ยวกับการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ซึ่งได้แก่ จำนวนอาจารย์ จำนวนนักศึกษา ตลอดจนจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ที่มีอยู่ในห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาอัตราสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ใช้และจำนวนหนังสือ อันจะทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับความเพียงพอในด้านปริมาณ (อาจารย์หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ต้องตอบคำถามในชุดที่ ๒ ด้วย)

ชุดที่ ๒. ถามอาจารย์ผู้สอนทุกคน เป็นคำถามแบบอัตนัย (Subjective) ซึ่งถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอน ความเพียงพอของหนังสือในห้องสมุด และความต้องการในการปรับปรุงหนังสือในห้องสมุด อันจะทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับความเพียงพอในด้านคุณภาพ

อย่างไรก็ตามคำถามในแบบสอบถามทั้ง ๒ ชุดนี้อาจแบ่งได้เป็น ๔ ตอนคือ

๑. การสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู
๒. ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านปริมาณ
๓. ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านคุณภาพ
๔. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุด

สำหรับการจัดส่งแบบสอบถามผู้เขียนได้นำส่งวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่ง โดยทางไปรษณีย์ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ และนัดวันไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยให้เวลาผู้ตอบ

ประมาณ ๗-๑๐ วัน ในการนัดวันที่จะไปรับแบบสอบถามคืน ผู้เขียนได้แสดงความจำนงในการสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูต่าง ๆ โดยที่หัวข้อการสัมภาษณ์เป็นหัวข้อเดียวกันกับหัวข้อในแบบสอบถาม ผู้เขียนใช้การสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลชัดเจนถูกต้องและครบบริบูรณ์ เพื่อนำมาสนับสนุนคำตอบในแบบสอบถาม ในการสัมภาษณ์ด้วยตนเองผู้เขียนได้โอกาสอันดีที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ เรื่องของหนังสือ จำนวนเล่มต่อชื่อเรื่อง ความทันสมัย (ปีที่พิมพ์) ของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ทั้งหมด เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ความเพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ วิธีสังเกตการณ์ด้วยตนเองเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการวัดความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุด^๑ และจะทำให้สภาพถึงสภาพทั่วไปและการจัดหนังสือบรรณารักษศาสตร์และหนังสืออื่น ๆ ของห้องสมุดแต่ละแห่งไปในตัวด้วย

แบบสอบถามได้ส่งไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูภาคกลาง ๗ แห่งที่เปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูง ได้แก่

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	จำนวน ๗ ฉบับ
วิทยาลัยครูจันทระเกษม	จำนวน ๔ ฉบับ
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	จำนวน ๔ ฉบับ
วิทยาลัยครูนครปฐม	จำนวน ๔ ฉบับ
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	จำนวน ๔ ฉบับ
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	จำนวน ๓ ฉบับ
วิทยาลัยครูเทพสตรี	จำนวน ๓ ฉบับ
รวม	๒๘ ฉบับ

ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด ๒๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๐ โดยที่อาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ๑ คนลาป่วยเป็นเวลา ๑ เดือนไม่สามารถจัดส่งแบบสอบถามให้ถึงมือผู้รับได้ สำหรับวิทยาลัยครูสวนสุนันทาส่งแบบสอบถามให้เพียง ๔ ฉบับ มีอาจารย์ ๔ คน แต่

^๑Rose E. Myers, "Library Self-Evaluation" in Quantitative Methods in Librarianship: Standards, Research, Management, p. 63, edited by Irene Braden and Alice S. Clark. (Westport, Conn: Greenwood Press, 1972).

อาจารย์ ๑ คน เพิ่งย้ายมายังไม่ได้เริ่มการเรียนการสอน และยังไม่คุ้นเคยกับหนังสือในท้องสมุด จึงงัดตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องนี้ผู้เขียนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเบื้องต้นดังต่อไปนี้

๑. เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบการบรรยาย
๒. หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อหาอัตราส่วนร้อยละเกี่ยวกับปริมาณหนังสือและความคิดเห็นบางตอน โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

$$P = \text{อัตราค่าส่วนร้อย}$$

$$f = (\text{ความถี่}) \text{ จำนวนคนที่ตอบปัญหาหนึ่ง ๆ}$$

$$n = \text{จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบปัญหาข้อนั้น ๆ}$$

๓. การจัดลำดับ (Rating Scale) เพื่อหาลำดับความสำคัญในวิธีสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งทำได้ดังนี้

คุณความถี่ (f) ของคะแนนแต่ละช่องด้วยน้ำหนักประจำช่อง (x) ที่กำหนดคือ

$$\text{มากที่สุด} = ๔$$

$$\text{มาก} = ๔$$

$$\text{ปานกลาง} = ๓$$

$$\text{น้อย} = ๒$$

$$\text{น้อยที่สุด} = ๑$$

เฉพาะรายการลำดับความสำคัญของแต่ละวิชา ใช้น้ำหนักคะแนนประจำช่อง

ที่กำหนดคือ

$$\text{มาก} = ๓$$

$$\text{ปานกลาง} = ๒$$

$$\text{น้อย} = ๑$$

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยวิธีการทางสถิติ พร้อมทั้งแปลความหมายประกอบ
ปรากฏผลดังนี้

การสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู

ตารางที่ ๑ ลำดับเวลาในการเปิดสอนวิชาเอก-โท บรรณารักษศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร วิชา
การศึกษาชั้นสูงและโครงการเปิดวิชานี้ในระดับปริญญา ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง

ชื่อวิทยาลัยครู	ปีที่เปิดสอน วิชาโท	ปีที่เปิดสอน วิชาเอก	โครงการเปิดสอน ในระดับปริญญา	หมายเหตุ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๒๕๑๕	๒๕๑๕	๒๕๒๒	เป็นวิชาเอกในระดับ ปริญญาตรี
จันทระเกษม	๒๕๑๘	๒๕๑๘	๒๕๒๒	เป็นวิชาโทในระดับ ปริญญาตรี
สวนสุนันทา	-	๒๕๒๑	-	ยังไม่มีโครงการ
นครปฐม	๒๕๑๘	๒๕๒๐	๒๕๒๓	
เพชรบุรี	๒๕๑๖	๒๕๑๘	๒๕๒๓	
พระนครศรีอยุธยา	๒๕๑๖	๒๕๒๐	๒๕๒๔	
เทพสตรี	๒๕๑๘	๒๕๒๐	๒๕๒๓	

จากตารางที่ ๑ แสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นวิทยาลัยครู
แห่งแรกที่เปิดสอนวิชาเอก-โท บรรณารักษศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และ
มีโครงการเปิดเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา ๒๕๒๒ วิทยาลัยครูสวนสุนันทาเพิ่ง
เปิดสอนวิชานี้เป็นวิชาเอกในปีการศึกษา ๒๕๒๑ และยังไม่มีโครงการจะเปิดสอนเป็นวิชาเอก-โท
นอกจากนั้น ยังสังเกตได้ว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่จะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาโทก่อน
เป็นวิชาเอกในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ตารางที่ ๒ จำแนกจำนวนอาจารย์และนักศึกษา (ไม่รวมภาคต่อเนื่องและอบรมครูประจำการ)

ชื่อวิทยาลัย	จำนวน อาจารย์	จำนวนนักศึกษาที่เรียน				
		เอกป.กศ. ป.กศ.สูงปีที่ ๑	เอกป.กศ. โทป.กศ. สูงปีที่ ๑	โทป.กศ. สูงปีที่ ๒	โทป.กศ. สูงปีที่ ๑	โทป.กศ. สูงปีที่ ๒
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๗	๔๕๐	๒๓	๔๓	-	-
จันทระเกษม	๔	๒๐๐	๓๐	๔๑	๑๒	๑๔
สวนสุนันทา	๕	๔๕๐	๔๓	-	-	-
นครปฐม	๔	๔๕๐	๓๑	๒๙	๒๒	๒๐
เพชรบุรี	๓	๓๐๐	๓๒	๒๓	๑๔	-
พระนครศรีอยุธยา	๓	๓๐๐	๒๒	๒๒	-	-
เทพสตรี	๓	๒๕๐	๔๕	๔๐	-	-

* หมายถึง เฉพาะในภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๑

** วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเปิดอบรมครูประจำการ วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีแล้วในปีการศึกษา ๒๕๒๑ มีสมาชิกครูประจำการเข้าอบรมประมาณ ๕๐ คน

*** วิทยาลัยครูเพชรบุรีเปิดอบรมครูประจำการวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีแล้วในปีการศึกษา ๒๕๒๑ มีสมาชิกครูประจำการเข้าอบรม ๔๔ คน

จากตารางที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์มากที่สุด คือ ๗ คน วิทยาลัยครูอีก ๓ แห่งมีจำนวนเท่ากันคือแห่งละ ๓ คน วิทยาลัยครูทุกแห่งเปิดสอนวิชาบรรณ ๑๐๑ อันเป็นวิชาบังคับในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง มีวิทยาลัยครูอีก ๓ แห่งที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโท นอกจากการสอนเป็นวิชาเอก

ตารางที่ ๓ การใช้วิธีสอนบรรณาการศาสตร์แบบต่าง ๆ

วิธีสอน	ระดับของวิธีสอนแบบต่าง ๆ					คะแนน รวมคะแนน	ลำดับที่
	น้อยที่สุด คะแนน๑	น้อย คะแนน๒	ปานกลาง คะแนน๓	มาก คะแนน๔	มากที่สุด คะแนน๕		
บรรยาย	๐	๐	๓๓	๒๔	๕๐	๑๐๗	๑
ปฏิบัติ	๑	๑๐	๔๕	๑๒	๑๕	๘๓	๒
ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด	๑	๑๖	๓๖	๒๔	๐	๗๗	๓

จากตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่าเกี่ยวกับวิธีที่ใช้ในการสอนวิชาบรรณาการศาสตร์นั้น อาจารย์บรรณาการได้ให้คำตอบดังนี้

วิธีบรรยาย อาจารย์ผู้สอนทั้งหมด ๒๗ คน เห็นว่าตนใช้วิธีนี้ปานกลาง และมากสำหรับการสอนในชั้นเรียน

วิธีปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนกว่าครึ่งคือ ๑๕ คนใน ๒๗ คนใช้วิธีนี้ปานกลาง อีก ๖ คนใช้วิธีนี้มาก แต่อีก ๕ คนให้คำตอบที่ต่างไปคือใช้น้อย

วิธีศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ ๒๑ คนใช้วิธีนี้ปานกลางและค่อนข้างน้อยไปจนถึงน้อยที่สุด มีเพียง ๖ คนเท่านั้นที่เน้นการสอนโดยวิธีให้ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด

เมื่อจัดลำดับความสำคัญโดยกำหนดคะแนนของระดับต่าง ๆ ควบคู่ไปกับความถี่ จะเห็นได้ชัดว่าอาจารย์ผู้สอนยังคงให้ความสำคัญของวิธีบรรยายในการสอนเป็นลำดับที่หนึ่ง ส่วนวิธีปฏิบัติและการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดก็ใช้บ้างพอประมาณ

ตารางที่ ๔ ลำดับความสำคัญของแต่ละวิชา

วิชา	ลำดับที่	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้ำหนัก
		คะแนน ๓	คะแนน ๒	คะแนน ๑	
บริการอ้างอิงเบื้องต้น	๔	๓๐	๓๒	๓	๖๕
บริการของห้องสมุด	๑	๖๐	๑๔	-	๗๔
งานเทคนิคของห้องสมุด	๓	๖๐	๑๐	-	๗๐
การเลือกหนังสือและวารสาร	๕	๓๐	๓๔	-	๖๔
การจัดหมู่และทำบัตรรายการ	๒	๓๖	๑๘	-	๗๒
ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษ- ศาสตร์	๖	๑๘	๓๒	๔	๕๔

จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นถึง ลำดับความสำคัญของแต่ละวิชาที่กำหนดให้เป็นวิชา
บังคับของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เมื่อให้ค่าน้ำหนักตามระดับคะแนน เห็นได้ว่า อาจารย์เห็นความสำคัญของวิชาบริการของห้องสมุดมากที่สุด
และความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ การปรึกษาหารือของอาจารย์ในหมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์เกี่ยวกับความมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชาในหลักสูตร เพื่อการสอน

ระดับ	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
มากที่สุด	๑	๓.๗๐
มาก	๓	๑๑.๑๑
ปานกลาง	๒๐	๗๔.๐๘
น้อย	๑	๓.๗๐
น้อยที่สุด	๒	๗.๔๑
	๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ในหมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๔.๐๘ ได้มีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรกับหนังสือที่ใช้ประกอบการสอน เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันในระดับปานกลาง มีเพียง ๓ คนหรือร้อยละ ๑๑.๑๑ ปรึกษากันน้อยหรือไม่ได้ปรึกษาหารือกับอาจารย์ในหมวดฯ สำหรับเรื่องการเรียนการสอน ในขณะที่อีกร้อยละ ๑๔.๘๑ มีการปรึกษาหารือกันมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านปริมาณ

ตารางที่ ๕ จำแนกหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ตามจำนวนชื่อ เรื่องและจำนวน เล่ม

ชื่อวิทยาลัย	หนังสือบรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทยทั้งหมดในห้อง สมุด		หนังสือบรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทยเพื่อการเรียน การสอนวิชาเอก-โท		หนังสือบรรณารักษศาสตร์ ภาษาอังกฤษ	
	จำนวน ชื่อ เรื่อง	จำนวน เล่ม	จำนวน ชื่อ เรื่อง	จำนวน เล่ม	จำนวน ชื่อ เรื่อง	จำนวน เล่ม
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๕๒	๔๙๒	๓๓	๒๘๘	๒๐	๒๓
จันทระเกษม	๕๖	๔๔๒	๓๙	๒๗๔	๑๒	๑๒
สวนสุนันทา	๕๔	๓๖๙	๓๖	๑๖๓	๑๐	๑๐
นครปฐม	๕๘	๔๐๒	๓๔	๒๖๗	๑๒	๑๔
เพชรบุรี	๕๗	๖๑๔	๔๒	๓๖๕	๙๑	๑๓๓
พระนครศรีอยุธยา	๗๕	๔๔๒	๕๐	๒๒๑	๓๘	๓๘
เทพสตรี	๕๙	๗๒๑	๕๓	๔๗๔	๖๕	๘๕

จากตารางที่ ๖ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยเพื่อการสอนวิชาเอก-โท กับจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยทั้งหมดในแต่ละห้องสมุด หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง บางแห่งเกินครึ่ง (สวนสุนันทา) จัดหาไว้เพื่อการสอนวิชาบรรณ. ๑๐๑ วิทยาลัยครูเทพสตรีมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยมากที่สุดคือ ๗๒๑ เล่ม เมื่อแยกหนังสือประกอบวิชาบรรณ. ๑๐๑ ออกไปแล้ว วิทยาลัยครูเทพสตรีมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยเพื่อการสอนวิชาเอก-โทมากที่สุดคือ ๔๗๔ เล่ม วิทยาลัยครูสวนสุนันทามีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยน้อยที่สุดคือ ๓๖๙ เล่ม และมีหนังสือสำหรับการสอนวิชาเอก ๑๖๓ เล่ม วิทยาลัยครูเพชรบุรีมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษมากที่สุดคือ ๑๓๓ เล่ม วิทยาลัยครูสวนสุนันทามีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษน้อยที่สุด ๑๐ เล่ม

หนังสือบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดวิทยาลัยครูเพชรบุรีเท่านั้นที่แยกเป็น Collection พิเศษ ออกจากหนังสืออื่น ๆ แห่งอื่น ๆ จะมีสัญลักษณ์พิเศษที่ เลขหมู่ แต่จัด เรียงไว้ตาม เลขหมู่รวม กับหนังสืออื่น ๆ

ตารางที่ ๗ จำนวนวารสารบรรณารักษศาสตร์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง

ชื่อวิทยาลัยครู	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนชื่อเรื่อง	รวม
	วารสารภาษาไทย	วารสารภาษาอังกฤษ	
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๒	๒	๔
จันทระเกษม	๒	๒	๔
สวนสุนันทา	๒	๒	๔
นครปฐม	๒	๑	๓
เพชรบุรี	๓	๗	๑๐
พระนครศรีอยุธยา	๒	๑	๓
เทพสตรี	๓	๕	๘

จากตารางที่ ๗ แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งบอกรับวารสารบรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทย ๒-๓ ชื่อเรื่อง สำหรับวารสารภาษาอังกฤษห้องสมุดบอกรับ ๑-๗ ชื่อเรื่อง โดยวิทยาลัยครูเพชรบุรีบอกรับมากที่สุดคือ ๗ ชื่อเรื่อง วิทยาลัยครูนครปฐมและวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาบอกรับวารสารภาษาอังกฤษ แห่งละ ๑ ชื่อเรื่อง กล่าวโดยส่วนรวมวิทยาลัยครูเพชรบุรีบอกรับวารสารบรรณารักษศาสตร์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดรวม ๑๐ ชื่อเรื่อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๘ จำนวนเล่มต่อชื่อ เรื่องของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดแต่ละแห่ง

หนังสือประกอบการสอนวิชาบรรณ. ๑๐๑)

จำนวน เล่ม	บ้านสมเด็จ		จันทร์เกษม		สวนสุนันทา		นครปฐม		เพ
	เจ้าพระยา		จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	
	จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ							
๑	๓	๕.๑๐	๗	๑๗.๕๐	๓	๘.๓๐	๓	๘.๘๐	๖
๒	๓	๕.๑๐	๓	๗.๗๐	๑๔	๓๔.๕๐	๔	๑๔.๗๐	๒
๓	๓	๕.๑๐	๔	๑๐.๒๐	๑	๒.๕๐	๙	๒๓.๕๐	๖
๔	๒	๖.๑๐	๑	๒.๖๐	๖	๑๖.๗๐	๒	๕.๕๐	๒
๕	๔	๑๕.๑๐	๗	๑๗.๕๐	๑	๒.๕๐	๙	๒๓.๕๐	๑๐
๖	๑	๓.๐๐	๒	๕.๑๐	๑	๒.๕๐	๑	๒.๕๐	๑
๗	๑	๓.๐๐	-	-	๒	๕.๕๐	-	-	๑
๘	๑	๓.๐๐	-	-	๓	๘.๓๐	๑	๒.๕๐	-
๙	๑	๓.๐๐	๒	๕.๑๐	๒	๕.๕๐	-	-	-
๑๐	๑	๓.๐๐	๔	๑๐.๒๐	๑	๒.๕๐	๑	๒.๕๐	๒
๑๑	๑	๓.๐๐	๓	๗.๗๐	-	-	-	-	๑
๑๒	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๑๓	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๑๔	๑	๓.๐๐	-	-	๒	๕.๕๐	-	-	-
๑๕	๑	๓.๐๐	๑	๒.๖๐	-	-	-	-	๑
๑๖	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๑๗	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๑๘	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๑๙	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๐	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๑	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๒	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๓	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๔	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๕	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๖	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๗	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๘	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๒๙	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๐	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๑	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๒	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๓	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๔	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๕	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๖	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๗	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๘	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๓๙	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
๔๐	๑	๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑
รวม	๓๓	๑๐๐.๐๐	๓๕	๑๐๐.๐๐	๓๖	๑๐๐.๐๐	๓๔	๑๐๐.๐๐	๔๒

พระนครศรีอยุธยา		เทพสตรี		
จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	
๑	๑๘.๐๐	๑	๒.๓๐	
๑๖	๓๒.๐๐	๓	๗.๐๐	
๑๗	๑๘.๐๐	๗	๑๖.๓๐	
๑๘	๑๐.๐๐	๒	๕.๖๐	
๑๙	๖.๐๐	๘	๑๘.๖๐	
๒๐	๔.๐๐	-	-	
๒๑	-	๑	๒.๓๐	
๒๒	๒.๐๐	-	-	
๒๓	๒.๐๐	-	-	
๒๔	๖.๐๐	๕	๑๑.๖๐	
๒๕	-	-	-	
๒๖	-	๑	๒.๓๐	
๒๗	-	-	-	
๒๘	-	-	-	
๒๙	-	-	-	
๓๐	๒.๐๐	-	-	
๓๑	-	-	-	
๓๒	-	-	-	
๓๓	-	-	-	
๓๔	-	-	-	
๓๕	-	-	-	
๓๖	-	-	-	
๓๗	-	-	-	
๓๘	-	-	-	
๓๙	-	-	-	
๔๐	-	-	-	
รวม	๕๐	๑๐๐.๐๐	๔๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๘ : แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดวิทยาลัยครูจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยต่อ ๑ ชื่อเรื่อง และอย่างมาก ๕๐ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง ห้องสมุดของแต่ละวิทยาลัยครูจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ตามความจำเป็นในการเรียนการสอนของแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่ห้องสมุดจะจัดหาให้ประมาณ ๑ - ๑๐ เล่มต่อหาให้มากถึง ๕๐ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง

กษาริชาเอกและโท อย่างน้อย ๑ เล่ม รจำนวนเล่มต่อชื่อเรื่องต่าง ๆ กันไป รื่อง วิทยาลัยครูเทพสตรีเท่านั้นที่จัด

ตารางที่ ๔ จำนวนเล่มต่อชื่อเรื่องของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดแต่ละแห่ง

จำนวนเล่ม	บ้านสมเด็จเจ้าพระยา		จันทร์เกษม		สวนสุนันทา		นครปฐม		เพชรบุรี		พระนครศรีอยุธยา		เทพสตรี	
	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน ชื่อเรื่อง	คิดเป็น ร้อยละ
๑	๑๗	๘๕.๐๐	๑๒	๑๐๐.๐๐	๑๐	๑๐๐.๐๐	๑๐	๙๑.๐๐	๖๐	๖๕.๙	๓๘	๑๐๐.๐๐	๕๐	๗๘.๑
๒	๓	๑๕.๐๐							๒๓	๒๕.๓			๑๐	๑๕.๖
๓							๑	๙.๐๐	๖	๖.๖			๓	๔.๗
๔													๑	๑.๖
๕									๒	๒.๒				
รวม	๒๐	๑๐๐.๐๐	๑๒	๑๐๐.๐๐	๑๐	๑๐๐.๐๐	๑๑	๑๐๐.๐๐	๙๑	๑๐๐.๐๐	๓๘	๑๐๐.๐๐	๖๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ แสดงให้เห็นว่าหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดวิทยาลัยครู มีจำนวน ๑ ถึง ๕ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง และมีวิทยาลัยครู ๓ แห่ง คือ จันทร์เกษม สวนสุนันทา และพระนครศรีอยุธยา หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษทั้งหมดจัดให้ ๑ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง อย่างไรก็ตาม อาจสรุปได้ว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่งจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ให้เพียง ๑ เล่มต่อ ๑ เรื่อง

* เล่ม = copy

ชื่อเรื่อง = Title

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐ จำนวนหนังสือต่อนักศึกษา และจำนวนหนังสือตามมาตรฐานที่ห้องสมุดควรมี

ชื่อวิทยาลัยครู	จำนวนนักศึกษา วิชาเอก-โท บรรณารักษศาสตร์	จำนวนหนังสือที่ต้อง การตามมาตรฐาน	จำนวนหนังสือที่ ห้องสมุดมี	จำนวนหนังสือต่อ นักศึกษาแต่ละคน
บ้านสมเด็จเจ้า-				
พระยา	๖๖	๖๖๐	๓๑๑	๔.๗
จันทร์เกษม	๔๘	๔๘๐	๒๘๖	๒.๙
สวนสุนันทา	๔๓	๔๓๐	๑๗๓	๔.๐
นครปฐม	๑๐๒	๑,๐๒๐	๒๙๑	๒.๘
เพชรบุรี	๖๙	๖๙๐	๔๙๘	๗.๒
พระนครศรีอยุธยา	๔๔	๔๔๐	๒๖๒	๔.๙
เทพสตรี	๔๕	๔๕๐	๕๖๘	๖.๐

จากตาราง แสดงให้เห็นถึง จำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ ต่อนักศึกษาแต่ละคน ในห้องสมุดแต่ละแห่งจำนวนหนังสือต่อนักศึกษาแตกต่างกันไป ห้องสมุดวิทยาลัยครูนครปฐม จัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ให้แก่ นักศึกษาวิชาเอกและโท ๒.๘ เล่มต่อนักศึกษา ๑ คน เป็นจำนวนน้อยที่สุดในขณะที่ห้องสมุดวิทยาลัยครูเพชรบุรีจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ให้แก่ นักศึกษาวิชาเอก-โทมากที่สุดคือ ๗.๒ เล่มต่อนักศึกษา ๑ คน

จำนวนหนังสือที่ต้องการตามมาตรฐานวิทยาลัยครูที่แสดงไว้มีอัตรานักศึกษา ๑ คนต่อหนังสือ ๑๐ เล่ม แต่หนังสือทั้ง ๑๐ เล่มไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือเพื่อการเรียนการสอนในวิชาเอกและโทเท่านั้น ดังนั้น ห้องสมุดจึงไม่จำเป็นต้องจัดหาหนังสือตามวิชาเอกให้นักศึกษา ๑ คนต่อ ๑๐ เล่ม

ตารางที่ ๑๑ ความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุด คัด เป็นร้อยละ (เปรียบเทียบกับจำนวน เล่มทั้งหมดในแต่ละห้องสมุด)

ปีที่พิมพ์	บ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	จันทร์ เกษม	สวนสุ นันทา	นครปฐม	เพชรบุรี	พระนครศรี อยุธยา	เทพสตรี
๒๕๒๐-ขึ้นไป	๑๘.๑๐	๒๐.๓๐	๓๓.๙๐	๓๔.๘๐	๑๘.๑๐	๒๓.๘๐	๒๓.๓๐
๒๕๑๕-๒๕๑๙	๔๒.๑๐	๓๕.๗๐	๒๖.๐๐	๔๙.๓๐	๔๖.๔๐	๔๑.๙๐	๒๖.๔๐
๒๕๑๐-๒๕๑๔	๒๘.๖๐	๔๐.๔๐	๓๗.๕๐	๑๓.๕๐	๓๔.๗๐	๓๓.๐๐	๔๐.๔๐
๒๕๐๕-๒๕๐๙	๘.๙๐	๒.๓๐	๐.๓๐	-	-	๐.๒๐	๗.๙๐
๒๕๐๐-๒๕๐๔	๑.๕๐	๑.๓๐	๒.๔๐	๑.๒๐	-	-	๒.๐๐
ต่ำกว่า ๒๕๐๐	-	-	-	-	-	๐.๕๐	-
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	๐.๘๐	-	-	๑.๒๐	๐.๘๐	๐.๗๐	-
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๑ แสดงให้เห็นถึงความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง เมื่อเทียบจากจำนวนหนังสือทั้งหมดเป็น ๑๐๐% นำข้อมูลจากตารางมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ จะแจกแจงให้เห็นว่าหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดนั้น ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงปีที่พิมพ์ปีไหน

ปรากฏว่า เมื่อเทียบจาก ๑๐๐% ห้องสมุดทุกแห่งมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยส่วนใหญ่ทันสมัยเพราะในแต่ละห้องสมุดมีหนังสือ เกิน ๕๐% ที่อยู่ในช่วงปีที่พิมพ์ ๒๕๑๕-๒๕๒๒ โดยเฉพาะวิทยาลัยครูนครปฐม มีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยที่พิมพ์ในช่วง ๒๕๑๕-๒๕๒๒ ถึงร้อยละ ๘๔.๑๐ เมื่อเทียบกับจำนวน หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยทั้งหมดในห้องสมุดวิทยาลัยครู

ตารางที่ ๑๒ ความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุด
(ตามจำนวนเล่ม) กำหนดตามปีที่พิมพ์

ปีที่พิมพ์	บ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	จันทร์ เกษม	สวนสุ นันทา	นครปฐม	เพชรบุรี	พระนครศรี อยุธยา	เทพสตรี
๒๕๒๐ ขึ้นไป	๘๙	๙๐	๑๒๕	๑๔๐	๑๑๑	๑๐๕	๑๖๘
๒๕๑๕-๒๕๑๙	๒๐๗	๑๕๘	๙๖	๑๙๘	๒๘๕	๑๘๕	๑๙๐
๒๕๑๐-๒๕๑๔	๑๕๑	๑๗๙	๑๓๘	๕๕	๒๑๓	๑๕๖	๒๙๑
๒๕๐๕-๒๕๐๙	๕๕	๙	๑	-	-	๑	๕๑
๒๕๐๐-๒๕๐๔	๗	๖	๙	๕	-	-	๑๕
ต่ำกว่า ๒๕๐๐	-	-	-	-	๕	๒	๑
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	๕	-	-	๕	-	๓	-
รวม	๕๙๒	๕๔๒	๓๖๙	๔๐๒	๖๑๔	๔๔๒	๗๒๑

จากตาราง ๑๒ แสดงถึงความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุด
ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง กำหนดเวลาเป็นช่วงละ ๕ ปี ใหม่ที่สุดตั้งแต่ปีที่พิมพ์ ๒๕๒๐ ขึ้นไป และเก่า
ที่สุดคือเก่ากว่าปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ทั้งนี้ได้รวมช่องที่กำหนดไว้สำหรับหนังสือที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ด้วย
จำแนกให้ทราบว่าในแต่ละห้องสมุดมีหนังสือในช่วงปีไหนเป็นจำนวนที่เล่ม วิทยาลัยครูเพชรบุรี
มีหนังสือที่พิมพ์ในช่วงปี ๒๕๑๕-๒๕๒๒ มากที่สุดคือ ๓๙๖ เล่ม และวิทยาลัยครูสวนสุนันทามีน้อย
ที่สุด คือ ๒๒๑ เล่ม

ตารางที่ ๑๓ ความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดแต่ละแห่ง
คิดเป็นร้อยละ (เปรียบเทียบกับจำนวนเล่มทั้งหมด)

ปีที่พิมพ์	บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	จันทร์เกษม	สวนสุนันทา	นครปฐม	เพชรบุรี	พระนครศรีอยุธยา	เทพสตรี
๑๙๗๕-ขึ้นไป	-	๑๖.๖๗	-	๒๑.๔๐	๓๖.๑๐	-	๒๗.๔๐
๑๙๗๐-๑๙๗๔	๙.๑๐	๘.๓๓	๗๐.๐๐	๒๘.๖๐	๓๖.๘๐	๒๘.๙๐	๓๔.๕๐
๑๙๖๕-๑๙๖๙	๕๙.๑๐	๕๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๑.๔๐	๑๙.๖๐	๔๗.๔๐	๒๓.๘๐
๑๙๖๐-๑๙๖๔	๒๒.๗๐	๒๕.๐๐	-	๒๑.๔๐	๖.๐๐	๗.๙๐	๑๑.๙๐
๑๙๕๕-๑๙๕๙	๔.๕๐	-	-	๗.๒๐	๑.๕๐	๒.๖๐	๒.๔๐
เก่ากว่า ๑๙๕๔	๔.๕๐	-	๑๐.๐๐	-	-	๑๓.๒๐	-
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	๙.๑๐	-	-	-	-	-	-
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๓ แสดงให้เห็นถึงความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง เมื่อเทียบจากจำนวนหนังสือทั้งหมดคิดเป็น ๑๐๐% นำข้อมูลจากตารางมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ จะแจกแจงให้เห็นว่าหนังสือบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดนั้น ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงปีที่พิมพ์ปีไหน

ปรากฏว่าเมื่อเทียบจาก ๑๐๐% วิทยาลัยครู ๔ แห่งที่มีหนังสือที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลัง (๑๙๗๐-๑๙๗๔) ถึง ๕๐% ของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดแต่ละแห่ง อีก ๓ แห่งหนังสือส่วนใหญ่ (เกิน ๕๐%) จะอยู่ในช่วงปีที่พิมพ์เก่ากว่าปี ๑๙๖๔ โดยเฉพาะวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีหนังสือในช่วง ๑๐ ปีหลัง (๑๙๗๐-๑๙๗๔) เพียง ๙.๑๐% เมื่อเทียบกับหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษทั้งหมดในห้องสมุด ในขณะที่ในห้องสมุดวิทยาลัยครูเพชรบุรีมีหนังสือที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลังถึง ๓๖.๘๐% เมื่อเทียบกับจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษทั้งหมด

ตารางที่ ๑๔ ความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดแต่ละแห่ง
(ตามจำนวนเล่ม) กำหนดตามปีที่พิมพ์

ปีที่พิมพ์	บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	จันทระเกษม	สวนสุนันทา	นครปฐม	เพชรบุรี	พระนครศรีอยุธยา	เทพสตรี
๑๙๗๕ ขึ้นไป	-	๓	-	๓	๔๘	-	๒๓
๑๙๗๐-๑๙๗๔	๒	๒	๗	๔	๔๙	๒	๒๙
๑๙๖๕-๑๙๖๙	๑๓	๖	๒	๓	๒๖	๑๘	๒๐
๑๙๖๐-๑๙๖๔	๕	๒	-	๓	๘	๓	๑๐
๑๙๕๕-๑๙๕๙	๑	-	-	๑	๒	๑	๒
ต่ำกว่า ๑๙๕๔	๑	-	๑	-	-	๕	-
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	๒	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๒	๑๒	๑๐	๑๔	๑๓๓	๓๘	๘๕

จากตาราง ๑๔ แสดงถึงความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง กำหนดเวลาเป็นช่วงละ ๕ ปี ใหม่ที่สุดตั้งแต่ปีที่พิมพ์ ๑๙๗๕ ขึ้นไป และเก่าที่สุดตั้งแต่ ๑๙๕๔ ลงมา ทั้งนี้รวมช่องที่กำหนดไว้สำหรับหนังสือที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ด้วย จำแนกให้ทราบว่าในแต่ละห้องสมุดมีหนังสือในช่วงปีไหน เป็นจำนวนกี่เล่ม ในช่วงปีที่พิมพ์ ๑๙๗๐-๑๙๗๙ วิทยาลัยครูเพชรบุรีมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษถึง ๙๗ เล่ม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีน้อยที่สุดคือ ๒ เล่ม

ตารางที่ ๑๕ ความสอดคล้องของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ที่มีอยู่ในห้องสมุดแต่ละแห่งกับบรรณานุกรมมาตรฐานที่เสนอแนะ

ชื่อวิทยาลัย	หนังสือบรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทย ๔๓ ชื่อเรื่อง		หนังสือบรรณารักษศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ๔๘ ชื่อเรื่อง	
	จำนวนชื่อเรื่อง ที่ห้องสมุดมี	คิด เป็นร้อยละ	จำนวนชื่อเรื่อง ที่ห้องสมุดมี	คิด เป็นร้อยละ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๒๕	๕๘.๑๐	๗	๑๔.๖๐
จันทระเกษม	๓๑	๗๒.๐๐	๓	๖.๓๐
สวนสุนันทา	๒๗	๖๒.๘๐	๔	๘.๓๐
นครปฐม	๒๙	๖๗.๔๐	๔	๘.๓๐
เพชรบุรี	๓๐	๖๘.๘๐	๒๒	๔๕.๘๐
พระนครศรีอยุธยา	๓๔	๘๑.๔๐	๙	๑๘.๘๐
เทพสตรี	๓๐	๖๘.๘๐	๒๓	๔๗.๕๐

จากตารางแสดงให้เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในแต่ละห้องสมุดมีความสอดคล้องกับบรรณานุกรมมาตรฐานในเปอร์เซ็นต์สูง โดยเฉพาะวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยามีความสอดคล้องถึงร้อยละ ๘๑.๔๐ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีความสอดคล้องน้อยที่สุดก็ยังคงถึงร้อยละ ๕๘.๑๐ ส่วนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในแต่ละห้องสมุดมีความสอดคล้องกับบรรณานุกรมมาตรฐานน้อยมาก เพราะในห้องสมุดวิทยาลัยครูเทพสตรีมีหนังสือที่สอดคล้องกับบรรณานุกรมมากที่สุดคิดเป็นเพียงร้อยละ ๔๗.๕๐ วิทยาลัยครูจันทระเกษมสอดคล้องน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖.๓๐

ในด้านความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับหนังสือบรรณารักษศาสตร์ที่มีอยู่ในห้องสมุดของตน

ตารางที่ ๑๖ ความเพียงพอของหนังสือหมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์

ระดับ	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
มากที่สุด	-	-	-	
มาก	๖	๒๒.๒๒	๓	๑๑.๑๑
ปานกลาง	๑๕	๕๕.๕๖	๔	๑๔.๘๑
น้อย	๔	๑๔.๘๑	๑๐	๓๗.๐๔
น้อยที่สุด	๒	๗.๔๑	๑๐	๓๗.๐๔
	๒๗	๑๐๐.๐๐	๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๖ แสดงถึงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับความเพียงพอของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดว่า

หนังสือภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนเกินครึ่งคือ ๑๕ คน เห็นว่าหนังสือภาษาไทยมีความเพียงพอปานกลาง ๖ คนเห็นว่า มีมากแล้ว และอีก ๖ คนเห็นว่ายังไม่พอเพียง

หนังสือภาษาอังกฤษ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ ๒๐ คนเห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษยังมีน้อยมาก มีเพียง ๗ คนเท่านั้นที่เห็นว่า มีพอเพียงปานกลาง และมีมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๗ ความทันสมัยของหนังสือหมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์

ระดับ	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
มากที่สุด	-	-	-	-
มาก	๕	๑๘.๕๒	๒	๗.๕๐
ปานกลาง	๑๘	๖๖.๖๗	๑๐	๓๗.๐๔
น้อย	๔	๑๔.๘๑	๑๑	๔๐.๗๔
น้อยที่สุด	-	-	๔	๑๔.๘๒
	๒๗	๑๐๐.๐๐	๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๗ แสดงให้เห็นว่า ในความคิดเห็นของผู้สอน เกี่ยวกับความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ในท้องสมุด

หนังสือภาษาไทย อาจารย์ส่วนใหญ่ ๒๓ คนเห็นว่า หนังสือมีความทันสมัยปานกลางค่อนข้างมาก มีเพียง ๕ คนที่เห็นว่า หนังสือภาษาไทยยังไม่ทันสมัย

หนังสือภาษาอังกฤษ อาจารย์ผู้สอนเกินครึ่งคือ ๑๕ คนเห็นว่า หนังสือภาษาอังกฤษยังไม่ทันสมัยเลย อีกเกือบครึ่งหนึ่งเห็นว่า หนังสือภาษาอังกฤษทันสมัยปานกลาง มีเพียง ๒ คนที่เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษมีความทันสมัยมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘ ความสอดคล้องของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ที่มีอยู่กับหลักสูตรการเรียนการสอน

ระดับ	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
มากที่สุด	-		-	
มาก	๑๖	๕๘.๖๖	๔	๑๔.๘๑
ปานกลาง	๘	๓๓.๓๓	๘	๒๙.๖๓
น้อย	๒	๗.๔๑	๑๓	๔๘.๑๕
น้อยที่สุด	-		๒	๗.๔๑
	๒๗	๑๐๐.๐๐	๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๘ แสดงถึงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนถึงความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดของตนว่า

หนังสือภาษาไทย อาจารย์ส่วนใหญ่คือ ๒๕ คนมีความเห็นว่า หนังสือภาษาไทยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรมาก และปานกลาง มีเพียง ๒ คนเท่านั้นที่เห็นว่า สอดคล้องกับหลักสูตรน้อย ในขณะที่หนังสือภาษาอังกฤษตามความคิดเห็นของอาจารย์เกินครึ่งว่า มีความสอดคล้องกับหลักสูตรน้อย แต่ก็มีอีกบางคนคือ ๔ คนเห็นว่า หนังสือภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับหลักสูตรมาก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุด

ตารางที่ ๑๙ ความเหมือนและความต่างกันของชื่อ เรื่องหนังสือในห้องสมุดแต่ละแห่ง

ความคิดเห็น เกี่ยวกับชื่อ เรื่องหนังสือในห้องสมุด	จำนวนผู้ตอบรวม ๒๗ คน	
	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
เหมือนกัน (แต่ละแห่งจะมีหนังสือเหมือน ๆ กัน)	๒๓	๘๕.๒๐
ต่างกัน (แต่ละแห่งจะจัดหาหนังสือต่างรายชื่อกัน)	๔	๑๔.๘๐

จากตารางที่ ๑๙ แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่คือ ๒๓ คนหรือร้อยละ ๘๕.๒๐ มีความเห็นว่า ห้องสมุดทุกแห่งควรจัดหาหนังสือให้มีชื่อ เรื่องเหมือน ๆ กัน มีเพียง ๔ คนหรือร้อยละ ๑๔.๘๐ เห็นว่า ห้องสมุดแต่ละแห่งควรจัดหาหนังสือชื่อ เรื่องต่าง ๆ กันไป

ส่วนเหตุผลที่อาจารย์คิดว่า ห้องสมุดแต่ละแห่งควรจัดหาหนังสือให้เหมือนกันเพราะ

๑. หลักสูตรการเรียนการสอนเหมือนกัน
๒. ห้องสมุดแต่ละแห่งห่างไกล เกินกว่าผู้ใช้จะ เดินทางไปใช้หนังสือร่วมกัน
๓. ยังไม่มีการร่วมมือกันในเรื่องการทำ Union Catalog การยืมระหว่างห้องสมุดยังทำไม่ได้
๔. หนังสือที่พิมพ์ขายยังมีน้อย โอกาสจะซ้ำชื่อ เรื่องจึงมีมากและไม่เสียหายอะไร
๕. ห้องสมุดทุกแห่งต้องบริการอาจารย์และนักศึกษาของตน จึงควรมีหนังสืออย่างครบถ้วนเพื่อความสะดวกในการใช้
๖. บรรณารักษ์ไม่มี เวลาพอที่จะบริการด้านการยืมระหว่างห้องสมุด

สำหรับอาจารย์ที่คิดว่า ในห้องสมุดแต่ละแห่งควรมีหนังสือต่าง ๆ ชื่อเรื่องกันเพราะ

๑. ไม่จำเป็นต้องมีหนังสือเหมือน ๆ กัน เพียงแต่ควรมีหนังสือเพื่อการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตร
๒. ระดับชั้นที่เปิดไม่เท่ากันและงบประมาณที่ได้ไม่เท่ากัน
๓. หลีกเลี่ยงการซ้ำเพราะหนังสือหมดสมัยเร็ว เปลืองเนื้อที่เก็บหนังสือเก่า

ตารางที่ ๒๐ ความต้องการของอาจารย์เกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุด

ความต้องการของอาจารย์	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
หนังสือมีความทันสมัย	๑๓	๔๘.๐๐
มีหนังสือที่ต้องการอยู่เสมอ	๑๐	๓๗.๐๐
หนังสืออยู่ในสภาพที่ดี	๒	๗.๕๐
มีหนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ	๒	๗.๕๐
รวม	๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางแสดงให้เห็นว่า อาจารย์เกือบครึ่งหนึ่งคือ ๑๓ คนใน ๒๗ คน อยากให้ห้องสมุดมีความทันสมัย และอีกจำนวนหนึ่งคือ ๑๐ คน อยากให้มีห้องสมุดมีหนังสือที่ตนต้องการอยู่เสมอ ส่วนสภาพของหนังสือและจำนวนหนังสือภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๑ ความไม่ต้องการของอาจารย์เกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุด

ความไม่ต้องการของอาจารย์	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
หนังสือเก่าล้าสมัย	๑๒	๔๔.๕๐
ไม่มีหนังสือตามความต้องการ	๑๓	๔๘.๐๐
หนังสืออยู่ในสภาพไม่น่าใช้	๒	๗.๕๐
มีหนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย	-	-
รวม	๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒๑ แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนจำนวนเกือบครึ่งคือ ๑๓ คนไม่
 อยากให้ห้องสมุดไม่มีหนังสือที่ตนต้องการ ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนอีกจำนวนใกล้เคียงกันคือ ๑๒ คน
 ไม่อยากให้ห้องสมุดมีหนังสือเก่าล้าสมัย สภาพของหนังสือได้รับความสนใจจากอาจารย์เพียงเล็ก
 น้อย ส่วนหนังสือจะเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยไม่ได้รับความสนใจจากอาจารย์เลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุด เพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทยได้พบว่า

การสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นวิทยาลัยครูแห่งแรกที่เปิดสอนวิชานี้เป็นวิชาโทก่อน^๑ และเปิดสอนเป็นวิชาเอกในปีการศึกษาเดียวกันคือ ปี ๒๕๑๕ และวิทยาลัยครูสวนสุนันทาเพิ่งเปิดสอนวิชานี้เป็นวิชาเอกในปีการศึกษา ๒๕๒๑ ตามตาราง ๑ แสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่จะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโทก่อนจะเปิดสอนเป็นวิชาเอก มีวิทยาลัยครูสวนสุนันทาเท่านั้นที่เปิดสอนเป็นวิชาเอกโดยไม่ได้เปิดสอนเป็นวิชาโทมาก่อน สำหรับการสอนในระดับปริญญาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจะเปิดสอนวิชานี้เป็นวิชาเอกในปีการศึกษา ๒๕๒๒ และวิทยาลัยครูจันทระเกษมจะเปิดสอนเป็นวิชาโทในปีการศึกษาเดียวกัน ส่วนวิทยาลัยครูสวนสุนันทายังไม่มีโครงการเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก-โท ในระดับปริญญา

อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง มีจำนวนมากที่สุด ๗ คน คือวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ส่วนวิทยาลัยครูเพชรบุรี พระนครศรีอยุธยา และเทพสตรี มีจำนวนอาจารย์น้อยที่สุดเท่ากันคือ แห่งละ ๓ คน วิทยาลัยครูทุกแห่งเปิดสอนวิชาบรรณ ๑๐๑ (บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น) อันเป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาทุกคน ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาต่าง ๆ กันไปตั้งแต่ ๒๐๐ คนถึง ๔๕๐ คน ดังปรากฏในตารางที่ ๒ มีวิทยาลัยครู ๒ แห่งคือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และวิทยาลัยครูเพชรบุรี ได้เปิดอบรมครูประจำการวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีแล้ว ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๑

ในการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์อาจารย์ผู้สอนยังคงให้ความสำคัญของการสอนแบบบรรยายมากที่สุด ดังปรากฏในตาราง ๓ อาจารย์ ๑๑ คนเห็นว่า ตนใช้วิธีนี้ปานกลาง ๖ คนเห็นว่าใช้มาก และอีก ๑๐ คนเห็นว่าตนใช้วิธีนี้มากที่สุด เมื่อจัดระดับตามน้ำหนักคะแนนแล้ว

^๑นันทา วิฑูฒิสักดิ์, "การประเมินผลหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับ ป.กศ.ชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๑๐ (วิชาโท)..." หน้า ๔.

อาจารย์ใช้วิธีบรรยายมาเป็นที่ ๑ วิธีศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดมาเป็นอันดับ ๓ และเมื่อจัดลำดับความสำคัญของแต่ละวิชาที่เป็นวิชาบังคับของวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญของวิชาบริการของห้องสมุดเป็นอันดับ ๑ วิชาความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์เป็นอันดับ ๖ ตามตารางที่ ๔ และในตารางที่ ๕ แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ ๒๐ คนใน ๒๗ คน หรือร้อยละ ๗๔.๐๘ มีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในระดับปานกลาง ร้อยละ ๑๑.๑๑ มีการปรึกษากันน้อยและร้อยละ ๑๔.๘๑ มีการปรึกษาหารือกันมาก

สำหรับการทำตำราประกอบการสอนหรือการบรรยายอาจารย์ผู้สอนได้หนังสือมาจากหลายแหล่งคือ ชื่อเอง ยืมจากห้องสมุดของตนเอง ยืมจากห้องสมุดแห่งอื่น ยืมจากเพื่อน หากหาหนังสือไม่ได้จะใช้วิธีสัมภาษณ์จากผู้รู้

ความเพียงพอของทรัพยากรในด้านปริมาณ ในห้องสมุดของวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่ง ห้องสมุดวิทยาลัยครูเทพสตรี จัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยมากที่สุดคือ ๗๒๑ เล่ม ห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทามีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยน้อยที่สุดคือ ๓๖๔ เล่ม ตามตาราง ๖ เมื่อแยกหนังสือเพื่อการสอนวิชาบรรณ ๑๐๑ ออกแล้ว ห้องสมุดวิทยาลัยครูเทพสตรียังคงมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยเพื่อการสอนวิชาเอก-โท มากที่สุดคือ ๔๗๔ เล่ม ห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทามีน้อยที่สุดคือ ๑๖๓ เล่ม หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทา มีน้อยที่สุดคือ ๑๐ เล่ม ห้องสมุดวิทยาลัยครูเพชรบุรีมีมากที่สุดคือ ๑๓๓ เล่ม นอกจากนั้น ห้องสมุดวิทยาลัยครูเพชรบุรียังบอกรับวารสารบรรณารักษศาสตร์มากที่สุด คือ ๑๐ ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย ๓ ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ ๗ ชื่อเรื่อง) วิทยาลัยครูนครปฐมและวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาบอกรับวารสารบรรณารักษศาสตร์น้อยชื่อเรื่องที่สุดคือ แห่งละ ๓ ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย ๒ ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ ๑ ชื่อเรื่อง)

ตาราง ๔ และตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดทั้ง ๗ แห่งจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์เพื่อการสอนวิชาเอก-โท จำนวนเล่มต่อชื่อเรื่องอยู่ในระหว่าง ๑-๕๐ เล่ม สำหรับหนังสือภาษาไทย ส่วนใหญ่จะจัดให้ในระหว่าง ๑-๑๐ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษห้องสมุดจะจัดให้ระหว่าง ๑-๕ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง แต่ส่วนใหญ่จะจัดให้ ๑ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง

ในตาราง ๑๐ เมื่อเปรียบเทียบจำนวนหนังสือกับจำนวนนักศึกษาแล้วปรากฏว่า ห้องสมุด

วิทยาลัยครูเพชรบุรีจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ให้แก่นักศึกษาวิชา เอกในอัตราส่วนมากที่สุดคือ ๗.๒ เล่มต่อนักศึกษา ๑ คน ห้องสมุดวิทยาลัยครูนครปฐมจัดหาให้น้อยที่สุดคือ ๒.๘ เล่มต่อนักศึกษา ๑ คน

ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดด้านคุณภาพ ใช้หลายวิธีการในการประเมินค่าในด้านความทันสมัยของหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทย (ดูตามปีที่พิมพ์) ตามตารางที่ ๑๑ แสดงว่า ห้องสมุดทุกแห่งมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยส่วนใหญ่ทันสมัย เพราะในแต่ละแห่งมีหนังสือที่อยู่ในระหว่างปีที่พิมพ์ ๒๕๑๕-๒๕๒๒ เป็นเปอร์เซ็นต์สูงเมื่อเทียบกับจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยทั้งหมดในห้องสมุด วิทยาลัยครูนครปฐมมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยที่พิมพ์ในปี ๒๕๑๕-๒๕๒๒ จำนวนสูงที่สุดถึงร้อยละ ๘๕.๑๐ เมื่อเทียบกับจำนวนหนังสือทั้งหมด วิทยาลัยครูเทพสตรียังคงมีหนังสือปีที่พิมพ์เก่า ๆ อยู่มาก เพราะเมื่อเปรียบเทียบแล้ว มีหนังสือที่พิมพ์ระหว่างปี ๒๕๑๕-๒๕๒๒ อยู่เพียงร้อยละ ๔๙.๗๐ แต่เมื่อดูตามจำนวนเล่ม ซึ่งปรากฏในตาราง ๑๒ ปรากฏว่า วิทยาลัยครูเพชรบุรีมีหนังสือที่พิมพ์ช่วงนี้มากที่สุดคือ ๓๙๖ เล่ม วิทยาลัยครูสวนสุนันทามีน้อยที่สุดคือ ๒๒๑ เล่ม สำหรับหนังสือภาษาอังกฤษ ห้องสมุดบางแห่งมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลังคือ (ค.ศ. ๑๙๗๐-๑๙๗๙) เป็นเปอร์เซ็นต์ต่ำมาก เมื่อเทียบกับจำนวนหนังสือทั้งหมดดังปรากฏในตาราง ๑๓ โดยเฉพาะวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีหนังสือที่พิมพ์ในช่วงนี้เพียงร้อยละ ๙.๑๐ ของจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษทั้งหมดในห้องสมุด วิทยาลัยครูเพชรบุรีมีหนังสือภาษาอังกฤษที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลัง เป็นเปอร์เซ็นต์สูงถึง ๗๒.๕๐ เมื่อดูตามจำนวนเล่มปรากฏว่า วิทยาลัยครูเพชรบุรีมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลังมากที่สุดคือ ๕๗ เล่ม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีน้อยที่สุดคือ ๒ เล่ม ตามตาราง ๑๔

ในด้านความสอดคล้องกับบรรณานุกรมมาตรฐานที่เสนอแนะ ซึ่งประกอบไปด้วยหนังสือภาษาไทย ๔๓ ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ ๔๘ ชื่อเรื่อง หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดทุกแห่ง มีความสอดคล้องกับรายชื่อหนังสือที่เสนอแนะเป็นเปอร์เซ็นต์สูง วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา มีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยตรงกับรายชื่อหนังสือที่เสนอแนะ ๓๕ ชื่อเรื่องหรือร้อยละ ๘๑.๕๐ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีความสอดคล้องกับหลักสูตรน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ

๔๔.๑๐ เพราะมีหนังสือที่ตรงกับบรรณานุกรมมาตรฐานเพียง ๒๕ ชื่อเรื่อง ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษในห้องสมุดแต่ละแห่งยังมีหนังสือที่สอดคล้องกับรายชื่อหนังสือที่เสนอแนะเป็นส่วนน้อย ห้องสมุดวิทยาลัยครูเทพสตรีมีรายชื่อหนังสือที่ตรงกับบรรณานุกรมมาตรฐานที่สุดมีจำนวน ๕๓ ชื่อเรื่องคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๐ ห้องสมุดวิทยาลัยครูจันทระเกษมมีหนังสือภาษาอังกฤษสอดคล้องกับบรรณานุกรมมาตรฐานเพียง ๓ ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๐ ตามตาราง ๑๕

สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีส่วนในการตัดสินใจคัดเลือกหนังสือในห้องสมุดในด้านคุณภาพปรากฏดังตาราง ๑๖ ว่า อาจารย์เกินครึ่งหนึ่งคือ ๑๕ คนจาก ๒๗ คนหรือร้อยละ ๕๕.๕๖ เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดของตน มีความเพียงพอปานกลาง ๖ คนเห็นว่า มีความเพียงพอมาก และอีก ๖ คนเห็นว่า เพียงพอน้อย ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษอาจารย์ส่วนใหญ่คือ ๒๐ คนหรือ ๗๔.๐๘ เห็นว่า ในห้องสมุดของตนยังมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษพอเพียงน้อยถึงน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ ๑๔.๘๑ ที่เห็นว่า มีความเพียงพอปานกลาง และอีกร้อยละ ๑๑.๑๑ เห็นว่า มีความเพียงพอมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความทันสมัยของหนังสือในหมวดบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามปรากฏในตาราง ๑๗ อาจารย์ส่วนใหญ่คือ ๒๓ คนหรือร้อยละ ๘๕.๑๘ เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยมีความทันสมัยปานกลางถึงทันสมัยมาก มีเพียง ๔ คนหรือร้อยละ ๑๔.๘๑ ที่เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดของตนมีความทันสมัยน้อย ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษอาจารย์จำนวนเกินครึ่งหนึ่งคือ ๑๕ คนหรือร้อยละ ๕๕.๕๖ เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดของตนมีความทันสมัยน้อยถึงน้อยที่สุด อีกจำนวนหนึ่งคือ ๑๐ คนหรือร้อยละ ๓๗.๐๔ เห็นว่า ทันสมัยปานกลาง มีเพียง ๒ คนหรือร้อยละ ๗.๔๐ ที่เห็นว่า หนังสือในห้องสมุดมีความทันสมัยมาก

ในด้านความสอดคล้องกับหลักสูตร ตามตาราง ๑๘ ปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ ๒๕ คนหรือร้อยละ ๙๒.๕๙ เห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทย มีความสอดคล้องกับหลักสูตรปานกลางถึงสอดคล้องมาก มีเพียงส่วนน้อยคือ ๒ คนหรือร้อยละ ๗.๔๑ ที่เห็นว่า ในห้องสมุดของตนมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรน้อย ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษอาจารย์ผู้สอนเกินครึ่งคือ ๑๕ คนหรือร้อยละ ๕๕.๕๖ มีความเห็นว่า หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษ ในห้องสมุดของตนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรน้อยถึงน้อยที่สุด มีเพียง

๔ คนหรือร้อยละ ๑๔.๘๑ ที่เห็นว่าหนังสือภาษาอังกฤษในท้องสมุดของตนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรมากกว่า นอกจากนั้น เห็นว่าหนังสือภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับหลักสูตรปานกลาง

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับหนังสือในท้องสมุด อาจารย์ส่วนใหญ่คือ ๒๓คนหรือร้อยละ ๘๕.๒๐ เห็นว่าท้องสมุดแต่ละแห่งควรมีหนังสือชื่อเรื่องเหมือนกัน มีเพียงส่วนน้อยคือ ๔คนหรือร้อยละ ๑๔.๘๐ ที่เห็นว่าท้องสมุดแต่ละแห่งควรมีหนังสือต่างๆรายชื่อกันไปดังปรากฏในตาราง ๑๕ ส่วนความต้องการของอาจารย์เกี่ยวกับหนังสือในท้องสมุด ตาราง ๒๐ แสดงว่าอาจารย์จำนวนเกือบครึ่งคือ ๑๓คนหรือร้อยละ ๕๕.๐๐ ต้องการเห็นหนังสือที่มีความทันสมัย อีกจำนวนหนึ่งคือ ๑๐คนหรือร้อยละ ๓๗.๐๐ อยากให้ท้องสมุดมีหนังสือที่ตนต้องการอยู่เสมอ ในทำนองเดียวกันความไม่ต้องการของอาจารย์เกี่ยวกับในท้องสมุด ตาราง ๒๑ ชี้ให้เห็นว่าอาจารย์เกือบครึ่งหนึ่งคือ ๑๓คนหรือร้อยละ ๕๕.๐๐ ไม่อยากให้อท้องสมุดไม่มีหนังสือที่ตนต้องการ อีก ๑๒คนหรือร้อยละ ๕๑.๕๐ ไม่อยากให้หนังสือในท้องสมุดเก่าล้าสมัย ทั้ง ๒ตารางแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับสภาพของหนังสือและภาษาว่าหนังสือในท้องสมุดจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

ตอนที่ ๒ อภิปรายผล สรุปและขอเสนอแนะ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรท้องสมุด เพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทยได้พบว่า

๑. ในเรื่องการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เปิดการเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงเป็นแห่งแรกในปีการศึกษา ๒๕๑๕ วิทยาลัยครูอื่นๆเปิดเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่งในปีการศึกษาต่อมา วิทยาลัยครูสวนสุนันทาเพิ่งเปิดสอนวิชานี้เป็นวิชาเอกในปีการศึกษา ๒๕๒๑ วิทยาลัยครูส่วนมากจะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโทก่อนจะเปิดเป็นวิชาเอก ในปีการศึกษา ๒๕๒๖ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี ในขณะที่วิทยาลัยครูจันทระเกษมจะเปิดสอนเป็นวิชาโทในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษาเดียวกัน วิทยาลัยครูเกือบทุกแห่งมีโครงการจะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก-โทระดับปริญญาตรีในปีการศึกษาต่อไป อาจารย์ในวิทยาลัยครูต่างๆมีจำนวนตั้งแต่ ๓-๗คน ทั้งนี้ไม่รวมอาจารย์ที่กำลังศึกษาต่อ อาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์จะต้องสอนวิชาบรรณ. ๑๐๑ นอกเหนือจากวิชาเอกและวิชาโท ในด้านวิธี

สอน ผู้สอนยังคงใช้วิธีบรรยายมากกว่าภาคปฏิบัติและการค้นคว้าในห้องสมุดตรงตามสมมติฐาน โดยที่อาจารย์ให้ความสำคัญของวิชาบริการของห้องสมุดมากที่สุด และวิชาความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์น้อยที่สุด อาจารย์ในหมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้มีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมากพอสมควร

๒. ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านปริมาณ ในห้องสมุดทุกแห่งมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับหนังสือภาษาอังกฤษ หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดวิทยาลัยครูเทพสตรีมีจำนวนมากกว่าวิทยาลัยครูอื่น ๆ คือมีถึง ๗๒๑ เล่ม วิทยาลัยครูสวนสุนันทามีน้อยที่สุดคือ ๓๖๔ เล่ม แต่หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยให้ห้องสมุดแต่ละแห่งจำนวนเกือบครึ่ง หรือบางแห่งกว่าครึ่งหนึ่งจัดหาไว้เพื่อการสอนวิชาบรรณ. ๑๐๑ หรือบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงคัดเลือก เฉพาะหนังสือ เพื่อการสอนวิชาเอก-โทบรรณารักษศาสตร์ตามการสำรวจปรากฏว่าวิทยาลัยครูเทพสตรีมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์เพื่อการสอนวิชาเอก-โทมากที่สุด คือ ๔๗๔ เล่ม และวิทยาลัยครูสวนสุนันทามีน้อยที่สุดคือ ๑๖๓ เล่ม ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษวิทยาลัยครูที่มีมากที่สุดคือวิทยาลัยครูเพชรบุรีมี ๑๓๓ เล่ม วิทยาลัยครูสวนสุนันทามีน้อยที่สุดคือ ๑๐ เล่ม จากการศึกษาทราบว่าวิทยาลัยครูสวนสุนันทาเพิ่งเปิดสอนวิชาเอกในปี ๒๕๒๑ มีนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์เพียง ๑ ห้องเรียน จึงยังมีหนังสือเพื่อการสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์จำนวนน้อยกว่าห้องสมุดอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักศึกษาแล้ว ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเพชรบุรีจัดหาหนังสือบรรณารักษศาสตร์ให้กับนักศึกษาในอัตรา ๗.๒ เล่มต่อนักศึกษา ๑ คน นับว่ามากที่สุด วิทยาลัยครูนครปฐมจัดหาให้ในอัตรา ๒.๔ เล่มต่อนักศึกษาต่อ ๑ คน ทั้งนี้ไม่ได้รวมจำนวนอาจารย์ผู้สอนในการเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างจำนวนหนังสือต่อผู้ใช้ อัตราส่วนดังกล่าวไม่สามารถชี้ชัดแน่นอนถึงความเพียงพอในด้านปริมาณได้ เพราะในวิทยาลัยครูบางแห่งเปิดอบรมครูประจำการวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีแล้ว แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่นำจำนวนผู้เข้าอบรมดังกล่าวมารวมในการเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างหนังสือต่อผู้ใช้ วิทยาลัยครูที่มีอัตราส่วนหนังสือต่อผู้ใช้น้อย อาจเป็นเพราะในการเปรียบเทียบอัตราส่วนได้นำจำนวนนักศึกษาวินิจฉัยวิชาโทบรรณารักษศาสตร์เข้ามาเป็นตัวหารด้วย เพราะถือว่าใช้หนังสือเหมือนกับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอก

สำหรับจำนวนเล่มต่อชื่อเรื่อง ห้องสมุดทั้ง ๗ แห่งได้จัดหาให้ระหว่าง ๑-๕๐ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง ๑-๑๐ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษห้องสมุดจะจัดให้ ๑-๕ เล่มต่อ ๑ ชื่อเรื่อง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเล่มต่อเรื่อง วารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะจัดหาอยู่ระหว่าง ๓-๑๐ เรื่อง วารสารที่วิทยาลัยครูทุกแห่งบอกรับเหมือนกันคือ วารสารห้องสมุด บรรณศาสตร์ และ Library Journal

๓. ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านคุณภาพสามารถวัดได้ ๒ วิธีคือ

๓.๑ การวัดแบบปรนัย (Objective Measure)

๓.๑.๑ ตามความเห็นของผู้เขียนความทันสมัยของหนังสือสามารถใช้เป็นเครื่องชี้ความเพียงพอของหนังสือในห้องสมุดในด้านคุณภาพได้ ความทันสมัยของหนังสือดูได้จากปีที่พิมพ์ ปรากฏว่าห้องสมุดทุกแห่งมีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยที่พิมพ์ระหว่างปี ๒๕๑๕-๒๕๒๒ เป็นเปอร์เซ็นต์สูงเมื่อเทียบกับหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยทั้งหมดของห้องสมุดแต่ละแห่ง จึงถือว่าหนังสือภาษาไทยค่อนข้างทันสมัย สำหรับหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษห้องสมุดบางแห่งโดยเฉพาะวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลัง (ค.ศ. ๑๙๗๐-๑๙๗๙) เป็นเปอร์เซ็นต์ต่ำมาก เมื่อเทียบกับจำนวนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษทั้งหมดของห้องสมุด แต่ก็มีวิทยาลัยครูบางแห่งที่มีหนังสือภาษาอังกฤษที่ค่อนข้างทันสมัย (หมายถึงที่พิมพ์ในช่วง ๑๐ ปีหลัง) คือวิทยาลัยครูเพชรบุรีและวิทยาลัยครูเทพสตรี ซึ่งจะมีหนังสือภาษาอังกฤษที่พิมพ์ช่วงนี้เป็นเปอร์เซ็นต์สูง เมื่อเทียบกับหนังสือบรรณารักษศาสตร์ทั้งหมดในห้องสมุด นอกจากนี้ เมื่อดูจำนวนเล่มหนังสือในห้องสมุดทั้ง ๒ แห่ง พบว่ามีหนังสือภาษาอังกฤษที่ทันสมัยเป็นจำนวนมาก ไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๑.๒ การใช้ความสอดคล้องกับบรรณานุกรมมาตรฐานที่เสนอแนะ ถ้าหนังสือในห้องสมุดมีความสอดคล้องกับรายชื่อหนังสือที่เสนอแนะ เป็นเปอร์เซ็นต์สูง ถือว่าเป็นเครื่องตัดสินความเพียงพอของหนังสือในด้านคุณภาพได้

จากการคัดเลือกหนังสือ เพื่อ เป็นบรรณานุกรมมาตรฐานตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้ปรากฏว่าได้หนังสือ

ตามรายการดังนี้ คือ

หนังสือภาษาไทย	๔๓	ชื่อ เรื่อง
หนังสือภาษาอังกฤษ	๔๘	ชื่อ เรื่อง
วารสารภาษาไทย	๒	ชื่อ เรื่อง
วารสารภาษาอังกฤษ	๕	ชื่อ เรื่อง ๕
สารานุกรม	๑	ชุด

ในการศึกษาคั้งนี้จะดูความสอดคล้องของสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือเท่านั้น ปรากฏว่าในห้องสมุดหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยส่วนมากจะสอดคล้องกับบรรณานุกรมที่เสนอแนะ เพราะในจำนวน ๔๓ ชื่อ เรื่องที่แนะนำ พบว่ามีความสอดคล้องเป็นเปอร์เซ็นต์สูงถึง ๘๑.๔๐ ส่วนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับบรรณานุกรมที่เสนอแนะเป็นเปอร์เซ็นต์ต่ำ วิทยาลัยครูที่มีหนังสือตรงตามรายชื่อหนังสือมากที่สุดเพียง ๒๓ ชื่อ เรื่องจาก ๔๘ ชื่อ เรื่องคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๐ ส่วนวิทยาลัยครูที่มีหนังสือสอดคล้องกับบรรณานุกรมน้อยที่สุดจะมีหนังสือตรงตามชื่อ เรื่องที่เสนอแนะเพียง ๒ เล่ม หรือร้อยละ ๖.๓๐ ที่เป็นดังนี้เพราะหนังสือภาษาไทยพิมพ์ในประเทศจัดทำง่ายและออกมาบ่อยชื่อ เรื่อง ห้องสมุดสามารถจัดหาไว้ได้มาก ดังนั้น เปอร์เซ็นต์ความสอดคล้องของหนังสือภาษาไทยจึงค่อนข้างสูง แต่หนังสือภาษาอังกฤษมีชื่อ เรื่องมากมายสำหรับใช้ในวิชาเดียวกัน ห้องสมุดไม่สามารถจัดหาไว้ได้อย่างครบถ้วน เปอร์เซ็นต์ความสอดคล้องของหนังสือภาษาอังกฤษจึงค่อนข้างต่ำตรงตามความคาดหมายในสมมติฐาน

๓.๒ การวัดแบบอัตนัย (Subjective Measure) ตามความคิดเห็นของผู้เขียน การใช้การตัดสินใจจากความคิดเห็นของผู้ใช้สามารถชี้ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านคุณภาพได้ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยในห้องสมุดมีความเพียงพอ มีความสอดคล้องกับหลักสูตร และมีความทันสมัยพอสมควร ส่วนหนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่ายังมีความเพียงพอ ความทันสมัยและความสอดคล้องกับหลักสูตรน้อย

อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนและผู้ใช้ห้องสมุดอื่น ๆ มักมีความคิดว่าห้องสมุดจัดหาหนังสือให้ไม่พอเพียงพอตามความต้องการเสมอ และอาจารย์ผู้สอนมักจะสนใจหนังสือในเฉพาะสาขาที่ตนสนใจเท่านั้น โดยไม่มีความคุ้นเคยกับหนังสืออื่น ๆ ดังนั้นการใช้ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการชี้ความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดจะต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย

๔. ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุด อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้หนังสือในแต่ละห้องสมุดมีชื่อเรื่องเหมือน ๆ กัน เพื่อรักษามาตรฐานห้องสมุดของตน เพราะวิทยาลัยครูทุกแห่งมีหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างเดียวกัน ห้องสมุดจะต้องบริการนักศึกษาและอาจารย์ในวิทยาลัยของตนให้ครบถ้วนและสะดวกที่สุด ห้องสมุดแต่ละแห่งอยู่ใกล้กัน เกินกว่าจะใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด แต่ห้องสมุดก็ควรจัดหาหนังสือต่างชื่อเรื่องบ้าง เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการตรงกันในเรื่องความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด และให้ห้องสมุดมีหนังสือที่ตนต้องการเสมอ อาจารย์เกือบทุกคนไม่มีความสนใจในเรื่องสภาพของหนังสือ และหนังสือในห้องสมุดจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ

บทสรุป

การศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูภาคกลางของประเทศไทย เป็นความสำคัญในการสร้างเสริมการสอนในระดับนี้ให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งยังผลให้ การผลิตนักศึกษาในระดับนี้ออกไปทำงานในห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน นอกจากนี้หากนักศึกษาคนใดมีความประสงค์จะศึกษาต่อในชั้นสูงก็จะมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี ปัจจุบันนี้มีวิทยาลัยครูถึง ๑๖ แห่งทั่วประเทศที่เปิดการสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง และมีอีกวิทยาลัยครูหลายแห่งที่มีโครงการจะ เปิดสอนวิชานี้เป็นวิชา เอก-โทในระดับปริญญาตรีในระยะใกล้นี้ แสดงว่าวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับฝึกหัดครูเป็นที่สนใจและมีความสำคัญไม่น้อยกว่าวิชาอื่น ๆ แม้จะเริ่มเปิดการเรียนการสอนอย่างจริงจังมา เมื่อไม่นานนี้เอง ห้องสมุดของวิทยาลัยครูควรเป็นตัวอย่างอันดีและสร้างทัศนคติที่ดีให้นักศึกษาระบบบรรณารักษศาสตร์ด้วยการจัดหาหนังสือที่ดี มีคุณค่า ทันสมัยและมีความเพียงพอ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน เพราะวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับหนังสือและห้องสมุดโดยตรง

วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้จึงมีความมุ่งหมายในการศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพโดยการวิจัยจาก เอกสาร คือค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาลและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวกับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และวิธีการประเมินค่าความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดในด้านต่าง ๆ นอก

จากนี้ยังได้ส่งแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และทำการสำรวจหนังสือบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดทั้ง ๗ แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด ๒๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๐ ทำให้ได้ทราบถึงการศึกษาริชาบบรรณารักษศาสตร์และความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุด ตลอดจนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนว่า

๑. การจัดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับ ป.กศ. สูงในวิทยาลัยครูมีมาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๕ และจะเปิดสอนเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา ๒๕๒๒
๒. หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยทั้งหมดในห้องสมุด จำนวนเกือบครึ่งหรือ เกินครึ่งในบางแห่ง จัดหาไว้เพื่อการสอนวิชาบรรณ. ๑๐๑ จึงจำเป็นต้องคัดเลือกหนังสือ เหล่านี้ออกเพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิจัยอย่างถูกต้อง
๓. หนังสือบรรณารักษศาสตร์ที่จัดให้กับนักศึกษาวิชาเอก-โท ยังไม่เพียงพอแม้จะดูเหมือนว่าวิทยาลัยครูพชรบุรีจะจัดให้ถึงในอัตรา ๗.๒ เล่มต่อนักศึกษา ๑ คนก็ตาม ทุกแห่งควรได้มีการปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุดในด้านปริมาณ โดยเฉพาะวิทยาลัยครูที่จะเปิดสอนเป็นวิชาเอก-โทในระดับปริญญาตรี
๔. หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยมีความทันสมัย สอดคล้องกับหลักสูตรและมีความเพียงพอ จากการวัดทั้งแบบปรนัยและอัตนัย
๕. หนังสือบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษในห้องสมุดหลายแห่งยังต้องการการปรับปรุงทั้งในด้านจำนวน ความทันสมัย และความสอดคล้องกับหลักสูตร
๖. อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการ ำให้หนังสือในห้องสมุดมีชื่อ เรื่องเหมือน ๆ กัน เพื่อความสะดวกในการใช้
๗. อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการห้องสมุดที่มีหนังสือทันสมัยและมีหนังสือที่ตนต้องการอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุดวิทยาลัยครูเพื่อการเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน อันจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจารย์ผู้สอน หน่วยงานนิเทศก์ และกรมการฝึกหัดครู ควรมีบทบาทร่วมกันดังต่อไปนี้

๑. กรมการฝึกหัดครูจะต้องมีศึกษานิเทศก์วิชาบรรณารักษศาสตร์ที่จะเป็นตัวกลาง เชื่อมโยงกับอาจารย์ผู้สอนทุกวิทยาลัยครู โดยจัดให้พบปะกันในลักษณะต่าง ๆ และกระตุ้นให้ห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะวิชา เพื่อปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน ซึ่งจะ เป็นแบบอย่างแก่นักศึกษารวิชา เอก-โทบรรณารักษศาสตร์
๒. จัดสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในระดับวิทยาลัยครูร่วมกับอาจารย์ผู้สอนวิชาอื่นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อวางแผนการสอนและปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุดในวิทยาลัยครู ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการแขนงใหม่ ๆ ให้แก่ผู้สอนด้วย
๓. จัดให้มีศูนย์ที่คอยบริการจัดซื้อ ศูนย์นี้อาจจะอยู่ที่หน่วยศึกษานิเทศก์เพราะอยู่ใกล้แหล่งที่จะติดต่อซื้อได้มากกว่า และควรบริการด้านอื่น ๆ ที่วิทยาลัยครูต้องการ เช่นหมุนเวียนรายชื้อหนังสือ สิ่งพิมพ์ทางด้านบรรณารักษศาสตร์แก่วิทยาลัยครูต่าง ๆ
๔. อาจารย์ของแต่ละวิทยาลัยครู ควรช่วยกันผลิตตำราวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างน้อยก็ในวิชาที่ตนกำลังสอนอยู่ โดยที่วิทยาลัยครูทุกแห่งร่วมมือกันซื้อหนังสือที่ผลิตโดยอาจารย์วิทยาลัยครูอย่างน้อยชื่อเรื่องละ ๓ เล่ม นอกจากนั้นอาจารย์ควรช่วยกันพิจารณาจำหน่ายหนังสือบางเล่มที่ล้ำสมัยออกเพื่อคุณภาพของหนังสือในห้องสมุด
๕. ในการประชุมสัมมนาแต่ละครั้งอาจารย์ควรร่วมมือกันทำแผนการสอนและทำบรรณานุกรมมาตรฐานแต่ละรายวิชาของวิชาบรรณารักษศาสตร์
๖. ผู้บริหารของวิทยาลัยครูทุกแห่งควรเห็นความสำคัญของห้องสมุด โดยจัดสรรเงินงบประมาณซื้อหนังสือให้เพียงพออย่างน้อยที่สุดให้ห้องสมุดมีหนังสือที่เป็นมาตรฐาน (Basic collection) ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อประกอบการเรียนการสอนทุกสาขาวิชา
๗. ห้องสมุดควรจัดหนังสือบรรณารักษศาสตร์เป็นสัดส่วนพิเศษ (Special collection) เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ควรมีหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศตลอดจนวารสารทางบรรณารักษศาสตร์มากพอที่จะค้นคว้าได้ทั้งอาจารย์และนักศึกษา
๘. มาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครูที่เสนอขึ้น เมื่อครั้งการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่วิทยาลัยครูยะลา วันที่ ๒-๔ ธันวาคม ๒๕๑๖ เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นสำหรับห้องสมุดวิทยาลัยครูที่มีการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ปัจจุบันวิทยาลัย

ครูทุกแห่งมีการสอนถึงระดับปริญญา ดังนั้นในการสมมนาอาจารย์ครั้งต่อไปจึงควรพิจารณาปรับปรุงมาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู ให้เท่ากับห้องสมุดสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งอื่น ๆ

ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรประเมินค่าประสิทธิภาพของการสอนและความเพียงพอของอาจารย์ผู้สอนของแต่ละวิทยาลัย เมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาและวิชาที่เปิดสอน
๒. ศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในวิทยาลัยครูภาคอื่น ๆ ที่ไกลจากแหล่งจัดซื้อจัดหา โดยเฉพาะการศึกษาความพร้อมของทรัพยากรห้องสมุดในวิทยาลัยครูที่จะเปิดสอนวิชานี้ในระดับปริญญา
๓. ในการศึกษาครั้งต่อไป ประชากรที่ใช้สำรวจความคิดเห็นโดยการตอบแบบสอบถามจะสมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้นถ้าใช้ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับเอก-โทบรรณารักษศาสตร์ เพราะเป็นผู้ใช้ห้องสมุดโดยตรงเช่นกัน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย